

ISSN 1561-5375 (ONLINE)

ISSN 1561-5359

НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНИЙ ЖУРНАЛ

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ

SCIENTIFIC AND THEORETICAL JOURNAL

ARTIFICIAL INTELLIGENCE

2017 '3-4 (77-78)

ЗАСНОВНИКИ ЖУРНАЛУ
Національна академія наук України,
Інститут проблем штучного інтелекту МОН і НАН України

Заснований у 1995 році

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор

А.І. ШЕВЧЕНКО, член-кор. НАН
України, професор, доктор технічних наук

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ

В.П. БОЮН, член-кор. НАН України

Ю.П. ГОРГО, д.б.н., професор

А.М. ГУПАЛ, член-кор. НАН України

О.М. КІСЕЛЬОВА, член-кор. НАН України

І.М. КОВАЛЕНКО, академік НАН України

Ю.В. КРАК, д.ф.-м.н., професор

М.Ю. КУЗНЄЦОВ, член-кор. НАН України

О.В. ПАЛАГІН, академік НАН України

В.А. ПЕПЕЛЯЄВ, д.ф.-м.н., с.н.с.

П.С. СТЕЦЮК, д.ф.-м.н., с.н.с.

О.М. ХІМІЧ, член-кор. НАН України

Г.Г. ЧЕТВЕРИКОВ, д.т.н., професор

РОМАН КУЦ, професор, Єльський
університет (Нью-Гейвен, США)

ВАЛЬДЕМАР ВУЙЧЕК, професор,
Люблінська політехніка
(Люблін, Польща)

Відповідальний редактор

І.В. КАЧУР, к.б.н., доц., заст. директора
Інституту проблем штучного інтелекту
МОН і НАН України

Відповідальний секретар

О.С. ЗВЕНГОРОДСЬКИЙ, к.т.н., доц.

Свідоцтво про державну реєстрацію:

КВ № 1803 від 20.11.1995 р.

ISSN 1561-5359

У НОМЕРІ:

- **Концептуально-теоретичні проблеми штучного інтелекту і моделювання**
- **Інтелектуальні технології в комунікаційних системах**
- **Системи розпізнавання і сприйняття образів**
- **Програмно-технічні засоби інтелектуальних систем**
- **Теорія та засоби обчислювального інтелекту**
- **Прикладні інтелектуальні технології та системи**

Журнал «Штучний інтелект» внесено до переліку фахових видань України, в яких публікуються основні результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів з фізико-математичних та технічних наук (Наказ МОН України від 7.10.2015 р. № 1021).

Рекомендовано до друку Вченою радою Інституту проблем штучного інтелекту МОН і НАН України
Протокол № 11 від 15.12.2017 р.

Журнал індексується Google Scholar, Journal Factor, Cosmos Impact Factor, International Innovative Journal Impact Factor, International Standard Serial Number

Електронна копія видання розміщується на сайті
ІПШІ (м. Київ)

© Інститут проблем штучного інтелекту
МОН України і НАН України

<http://www.ipai.net.ua>

JOURNAL FOUNDERS

**National Academy of Sciences of Ukraine,
Institute of Artificial Intelligence Problems of the MES and NAS of Ukraine**

Founded in 1995

EDITORIAL BOARD

Editor-in-Chief

ANATOLIY I. SHEVCHENKO,
Corresponding Member of the NAS
of Ukraine, Professor, Dr.
Sc.(Engineering)

ASSOCIATE EDITORS

V.P. BOYUN, Corresponding Member of the NAS
of Ukraine

YU.P. GORGO, Professor, Dr. Sc.(Biology)

A.M. GUPAL, Corresponding Member of the NAS
of Ukraine

O.M. KISELEVA, Corresponding Member of the
NAS of Ukraine

I.M. KOVALENKO, Academician of the NAS
of Ukraine

YU.V. KRAK, Dr. Sc. (Physics & Mathematics),
Professor

M.YU. KUZNETSOV, Corresponding Member of
the NAS of Ukraine

O.V. PALAGIN, Academician of the NAS of
Ukraine

V.A. PEPELAEV, Dr.Sc. (Physics & Mathematics),
s.r.

P.S. STETSYK, Dr.Sc. (Physics & Mathematics), s.r.

O.M. KHIMICH, Corresponding Member of the
NAS of Ukraine

G.G. CHETVERIKOV, Professor, Dr. Sc.
(Engineering)

ROMAN KUTS, Professor, Yale
University (New Haven, USA)

WALDEMAR VUYCHEK, Professor,
Lublin Polytechnic, (Lublin, Poland)

Executive Editor

I.V. KACHUR, Cand. Sc (Biology) Deputy Director of
the Institute of Artificial Intelligence Problems of the
MES and NAS of Ukraine

Executive Secretary

O.S. ZVENIGORODSKIY, Cand.Sc. (Engineering)

Certificate of the state registration:

KB № 1803, dated by 20 November, 1995

ISSN 1561-5359

Electronic copy of the issue posted on the site
IPAI (Kyiv)
<http://www.ipai.net.ua>

© Інститут проблем штучного інтелекту
МОН України і НАН України

IN THE ISSUE:

- **Conceptual and theoretical problems of artificial intelligence and modeling**
- **Intelligent technologies in communication systems**
- **Pattern recognition and perception systems**
- **Hardware and software of intelligent systems**
- **Computational intelligence: theory and tools**
- **Applied intelligent technologies and systems**

The journal "Artificial Intelligence" registered in the list of specialized editions of Ukraine, where main dissertations results for the scientific degree in the area of engineering science and physics & mathematics are published (Order of MES of Ukraine dated by 07.10.2015, № 1021).

Recommended for publication by the Academic Council of the Institute of Artificial Intelligence Problems of the MES and NAS of Ukraine Protocol № 11 dated by 15.12.2017.

The journal is indexed in Google Scholar, Journal Factor, Cosmos Impact Factor, International Innovative Journal Impact Factor, International Standard Serial Number

ЗМІСТ

КОНЦЕПТУАЛЬНО-ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ І МОДЕЛЮВАННЯ	8
Kornieiev S. The basic definitions of artificial intelligence operating system: “ai-thought” and “ai-emotion” concepts	9
Осадчий Є.О., Осадчий О.Є., Скуратовський Р.В. Числові закономірності та таймерне кодування інформації	15
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ В КОМУНІКАЦІЙНИХ СИСТЕМАХ	23
Доманецька І.М., Федусенко О.В., Хроленко В.М. Нейромережеві технології опрацювання природномовних текстів в адаптивних системах навчання	24
Остапенко В.О. Методи оцінки функціональної безпеки бездротової сенсорної мережі моніторингу стану рослин	32
СИСТЕМИ РОЗПІЗНАВАННЯ І СПРИЙНЯТТЯ ОБРАЗІВ	44
Ахметшина Л.Г., Егоров А.А. Повышение контраста цветных изображений на основе нечеткой кластеризации и сингулярного разложения	45
Бородін В.А. Оцінка ефективності методу динамічного стиску відеозображень для найбільш розповсюджених розподілів яскравості та кольорів	55
Колесніков К.В., Ободовський Б.П. Види біометричної автентифікації та методи їх оцінки	61
Лозинська О.В., Давидов М.В., Пасічник В.В. Використання зважених аффікських контекстно-вільних граматик для змішаного синтаксично-семантичного розбору речень	70
Трохимчук Р.М., Трохимчук Т.М. Інтерактивна програмна система обробки, структурного аналізу і розпізнавання біомедичних зображень	78
Шаховська Н.Б., Басистюк О.А. Розпізнавання обличчя за допомогою алгоритмів машинного навчання	84
ПРОГРАМНО-ТЕХНІЧНІ ЗАСОБИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ СИСТЕМ	94
Telenyk S.F., Savchuk O.V., Pucrovskyi E.O., Morgal O.M., Krivenko K.S., Latash I.O. On some problems of neural network technologies in electric components diagnosing	95
ТЕОРІЯ ТА ЗАСОБИ ОБЧИСЛЮВАЛЬНОГО ІНТЕЛЕКТУ	105
Горбачук В.М., Дунаєвський М.С., Сирку А.А., Сулейманов С.-Б. Оптимізаційні питання оцінювання щільності на реальних даних	106

Нікітченко М.С., Шкільняк О.С., Шкільняк С.С. Семантичні властивості логік загальних недетермінованих предикатів	116
Чертов О.Р., Тавров Д.Ю. Забезпечення групової анонімності як складова CSID-процесу обробки даних	127
Шатырко А.В., Диблик Й., Хусаинов Д.Я., Баштинец Я. Сходимость процессов нейродинамики в модели Хопфилда	139
ПРИКЛАДНІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА СИСТЕМИ	149
Alekseyev M., Udovuk I., Syrotkina O. Application of predicate logic for failure detection in SCADA systems	150
Богуславський Л.З., Овчиннікова Л.Є., Козирєв С.С. Система керування комплексом електрофільтрації та деструкції газових викидів з елементами штучного інтелекту	158
Гаркуша Н.І. Моделювання динамічних процесів в задачах штучного інтелекту	166
Золотухіна О.А. Інфологічне моделювання інформаційної системи контролю витрат ресурсів	173
Ковалевський С.В., Ковалевська О.С. Застосування технології штучного інтелекту в управлінні виконавчими рухами механізмів з паралельною структурою	183
Smolarz A., Lytvynenko V.I., Wójcik W., Gromaszek K. Artificial intelligence methods in diagnostics of coal-biomass blends co-combustion in pulverised coal burners	190
Терещенко В.М., Терещенко Я.В., Бондарець І.М. Застосування методів компютерного зору для виявлення займання у приміщеннях	198
Хорозов О.А. Моніторинг пацієнтів з використанням методів нечіткої логіки і машинного навчання	211
Чернега К.С., Комлевая Н.О. Применение технологии blockchain для повышения защищенности процесса проведения медицинского страхования	218
	224
АВТОРИ НОМЕРА	
	227
РЕЦЕНЗЕНТИ НОМЕРА	
	229
АВТОРСЬКИЙ ПОКАЖЧИК	
	230
ДО УВАГИ АВТОРІВ	

CONTENTS

CONCEPTUAL AND THEORETICAL PROBLEMS OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND MODELING	8
Kornieiev S. The basic definitions of artificial intelligence operating system: “ai-thought” and “ai-emotion” concepts	9
Osadchyy Y.A., Osadchyy A.Y., Skuratovskii R.V. Numerical regularities and timer coding of information	15
INTELLIGENT TECHNOLOGIES IN COMMUNICATION SYSTEMS	23
Domanetska I.M., Fedusenko O.V., Khrolenko V.M. Neural network technologies to processing natural language texts in adaptive learning systems	24
Ostapenko V.O. Methods of assessment of functional safety wireless sensor network of plant condition	32
PATTERN RECOGNITION AND PERCEPTION SYSTEMS	44
Achmetshina L.G., Yegorov A.A. Color image contrast enhancement based on the fuzzy clustering and the singular values decomposition	45
Borodin V.A. The estimation of effectiveness for the dynamical compression methods for the most popular brightness and color distributions	55
Kolesnikov K.V., Obodovsky B.P. Types of biometric authentication and methods of their evaluation	61
Lozynska O.V., Davydov M.V., Pasichnyk V.V. Using of weighted affix context-free grammars for mixed syntactic–semantic parsing sentences	70
Trokhymchuk R.M., Trokhymchuk T.M. Interactive software system for processing, structural analysis and recognition of biomedical images	78
Shakhovska N.B., Basytiuk O.A. Face recognition based on machine learning algorithms	84
HARDWARE AND SOFTWARE OF INTELLIGENT SYSTEMS	94
Telenyk S.F., Savchuk O.V., Pocrovskyi E.O., Morgal O.M., Krivenko K.S., Latash I.O. On some problems of neural network technologies in electric components diagnosing	95
COMPUTATIONAL INTELLIGENCE: THEORY AND TOOLS	105
Gorbachuk V.M., Dunaevskyi M.S., Syrku A.A., Suleimanov S.-B. The optimization issues of density estimation on real data	106
Nikitchenko M., Shkilniak O., Shkilniak S. Semantic properties of logics of general non-deterministic predicates	116

Chertov O.R., Tavrov D.Y. Providing group anonymity as a part of CSID data process	127
Shatyрко A.V., Diblik J., Khusainov D.Ya., Bashtinec J. The convergence of neurodynamics processes in the Hopfield model	139
APPLIED INTELLIGENT TECHNOLOGIES AND SYSTEMS	149
Alekseyev M., Udovyk I., Syrotkina O. Application of predicate logic for failure detection in SCADA systems	150
Boguslavsky L.Z., Ovchinnikova L.E., Kozyrev S.S. Control system for complex of electrofiltration and destruction of gas emissions with elements of artificial intelligence	158
Garkusha N.I. Modeling dynamic processes in the problems of artificial intelligence	166
Zolotukhina O.A. Infological modeling of the resource supervising information system	173
Kovalevskyy S.V., Kovalevska O.S. Application of technology of artificial intelligence in management by executing movements of mechanisms with parallel structure	183
Smolarz A., Lytvynenko V.I., Wójcik W., Gromaszek K. Artificial intelligence methods in diagnostics of coal-biomass blends co-combustion in pulverised coal burners	190
Tereshchenko V.M., Tereshchenko Y.V., Bondarec I.M. Application of computer vision methods to detect fire in the premises	198
Khorozov O.A. Monitoring patients using fuzzy logic and machine learning methods	211
Cherneha K.S., Komlevaya N.O. Using of blockchain technology for improving the protection of carrying out medical insurance	218
AUTHORS	224
REVIEWERS	227
AUTHORS POINTER	229
INFORMATION FOR AUTHORS	230